



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm  
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

**Grégoire, Pierre**

**Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.**

**VD16 VD16 G 2999**

18 de Modo renuntiationis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

vicum priuare beneficio, *glo. in Clement. vii. in manibus, de renuntiat. & qui diaconos episcopus est, in qua beneficium fit. Nec potest alius, nisi ex privilegio vel alias conferat beneficium, alterius diaconos admittere renuntiationem, gloss. & Cardinalis, in Clement. vii. 7. quest. de rer. permuta. Staphileus, in 2. modo vacant. nu. 17. Ceterum potest quis eurare beneficium, & per se, & per procuratorem: quod per se possit, ex superioribus planum est: per procuratorem autem, & renuntiare & acceptare posse quem beneficia conuenit inter interpretes, & firmat vsus.*

38 ¶ Porro ¶ procurator ad renuntiandum fit in speciali mandato, cum olim, §. quia vero, de offic. deleg. l. i. iurisdictionum ex conuentione, §. si procurator, de iur. iur. in P. certus, vel nominatus, l. 2. de procurator. gloss. in l. iur. de testament. uel. nec procuratio sine nominatione certi procuratoris, vt dicitur, in alio valet, *Chassaneus in consuetud. des droitz. & appar. a gens marietz. §. 5. in verb. sans procurator. num. 8. Boerius, de off. 274. quia nec alienatio sine speciali mandato tenet, cap. qui ad agendum, de procurator. in 6. cap. quod nostrum, de regul. iur. Sicut & in procuratore ad acceptandum dictum est, Doctor in cap. accedens, de prebend. cap. fin. de procur. in 6. Clementin. non potest, eod. cap. procurator, de election. in 6. gloss. in §. iur. in verb. procuratorem, de collat. in pragmat. sanctio. quamuis acceptatio sine procuratore facta ab eo cuius nomine fit, rata haberi possit, & validetur, Doctor in d. c. accedens, & gloss. in cap. quam sit, de prebend. in 6. gloss. & Doctor in cap. nonnulli, de rescrip. Nihil tamen interest, clericus sit an laicus procurator: uterque enim constitui potest: honestus tamen fiet, si clericus sit, dicit gloss. in d. verb. procuratorem, Panormitan. in cap. de criminibus, de iudic. Formam procuratoris ex Henrici secundi regis constitutione atulimus, dum ageremus de renuntiatione exprella.*

39 ¶ Obseruamus ¶ hic procuratorem eodem mandato seu procuracione constitui non posse ad permittendum, acceptandum, & renuntiandum, vel contra, simul, *Rota, de off. 29. tit. de procurator. incipit, utrum quis possit constituere. Rebuffus, tractat. nominat. quest. 14. num. 112.*

40 ¶ Dehinc ¶ placuit senatusconsultis ne procuratorum seu mandatum duret ultra annum, nec postea in vim eius fieri posse resignationes, vel prouisiones, ita iudicatum fuisse in adis *Rebuffus, de pacificis possessoribus, num. 145. & 3. parte Prax. benefic. simul, de procurator. ad resignan. numer. 18. Exstat constitut. Henric. 2. tit. de la reformation des prou. apost. notaires & banquiers art. 10. de l' an 1553. en Mars. Ante posse, si modo procurator reuocatus non fuerit re integra, & dum modo ante reuocationem cognita, resignauerit: nam cum reuocari possit procurator, reuocatus nihil agit, si cognouerit ante factam sui reuocationem, non aliter, *Clementin. vii. de renuntiat. cap. si duo, ubi Doctor de procurato. cap. fin. eod. tit. in 6. facit. l. si forte, de offic. praesid. in P. Eteum non eadem sunt resignare, & procuratorem ad resignandum facere: nam illa reuocari non potest, vt diximus, haec re integra potest, *Rebuffus, in §. 1. de subla. Clementin. l. iur. in verb. resignatione, in concordat. Imo si facta resignatione per procuratorem, antequam is consenserit, reuocetur, reuocatio valida est, *Rebuff. ubi §. vers. nono limitatur. & de finit esse procurator, cum consensus eius, procuracionis sit potior pars, & sine eo non expediantur bullae, vt statuit regula cancellariae 43. Boer. de off. 348. num. 1.****

41 ¶ Si tamen antequam notarius expedierit procuracionem, ei fuerit facta reuocatio manifestata, nihil operatur procuracio deinceps expedita, & notarius pro falsario habebitur, *de in 3. parte Prax. benefic. tit. de reuocat. procurato. num. 9. Sed & sine intimatione reuocatur procurator, si moriatur interim re integra qui constituit, *Felin. in cap. ex parte de cant. Fallen. 8. de rescrip. l. mandatum, & ibi Bald. capit. mand. Et si procuratio esset facta ad resignandum ex causa permutationis, sufficeret intimari reuocationem parti re integra: nam post eam monitionem si quid fiat, dolo fieri dicitur, *Dd. in c. fin. de procurat. in 6. vide de hoc Rebuff. & de aliis causis, in quibus non est opus, reuocationem notam fieri procurato in gl. fin. tit. de subla. Clem. l. iur. in concordat.***

## De Modo renuntiationis. Cap. 18.

- 1 Renuntiantes quid iurant prius.
- 2 Renuntiatio beneficii sine vi & metu fieri debet, & quis metu rescindat eam.
- 3 Intrusus in causa beneficii qui dicitur.
- 4 Simonia ipso iure priuatur beneficio possessorem.

5 Renuntiatio dolo facta corrumpit.

6 Renuntiatio fieri debet secundum regulas cancellariae de infirmis resignantibus, & de duplicandis resignat.

7 Regula de 20 diebus renuntiationis, & in quibus locum habeat, vel non, & 10.

8 Officium regale in Gallia renuntians, debet superuivere per 40 dies.

9 Regula de 20 diebus non habet locum in renuntiatione facta coram ordinario.

¶ Qui ¶ renuntiant vel eorum procuratores, prius iurant eam sine dolo, vi, metu, aut simonia factam, *capit. super hoc, de renuntiat. regul. cancellar. 43. Renuntiatio itaque debet esse spontanea, & vi impulsua metue facta reuocatur, cap. nisi cum pridem, de renuntiat. c. 2. & 4. de his que vi met. caus. sunt. can. presbyteros, 50. dist. in c. sollicit. de restitu. spolia. c. scian, de elect. in 6. Sicut & alia iisdem modis extorta, tota l. i. & tot. tit. de his que vi metus. caus. sunt, in P. & C. c. requisitus, & c. gemma de spons. l. si. C. eo. & aut nulla est, secundum Rotam, de off. 374. fuit dubitatum, in nouis, de renunt. *Buriga. in c. ad aures, de his que vi met. caus. sunt, & de off. T. h. o. l. 285. renuntiatio, aut saltem annullanda, secundum Callicerum in cons. l. de renuntiat. per c. super illo, eod. Quod & in procuratoris ad renuntiandum constitutione intelligi debet, *Panormitan. in c. abbas, de his que vi metus. caus. sunt, facit c. ad audientiam, & ibi glo. & c. cum dilectus, eod. Metus hic iustus intelligi debet, qui habet reuocacionis causam, & cadere potest in constantem virum, cap. ad audientiam, eo. l. p. etum, in prima, de eo quod metus cas. in P. in istus, id est probabilis, & non leuis, cap. si de appella. qui & proximorum esse potest, c. scian, de elect. in 6. & ipsius collatoris, *Clemen. multorum, de poen. Atque ideo in Gallia vi & metu spoliatus, vi potest remedio possessorio reintegranda, cui si obiciatur renuntiatio, ea non obstante iudex possessionem restituet, vel vindicatione ad possidendum ita extortum, gloss. in §. ad tollendas, in verb. libere, de electio. in pragmatica sanction. tuebitur. Sed operae pretium est prius iniustam vim probare illatam: nam ea que iuste inferuntur, pro vino habentur, l. 3. §. 1. de eo quod met. cau. in P. nec magistratus, de iniur. in P. veluti si in controuersia beneficii, iudex delegat aliquem iniuste re ipsa illud possidere, potest eum cogere sententia excommunicationis, & aliis modis illud eurare vel renuntiare, scilicet dum dimittitur illi ipsum de facto, cap. quia diuer sitatem, de concess. prebendar. cap. ad aures, de excessibus prelator. capit. relatum est, de iure patronat. c. ex insinuatione, eod. cap. accepta, de restitutione in integr. Veluti qui restituere iustus est, si non obliquatur, manu militari cogendus est, l. qui restituere, de rei vindic. in P. cap. cum aliquibus, de re iudic. ¶ Neque ¶ qui improbam habent possessionem, titularii dicuntur, l. improba. C. de acquirend. possess. & beneficiarii, sed intrusi: quales sunt omnes, qui non intrant in beneficium, per ostium, aut sine canonica institutione, cap. relatum, de iure patronat. & qui interrogati cur possident, nihil aliud quod respondeant habent, quam quod possideant, l. qui interrogatus, de petis. heredit. in P. *Bald. in cap. nobile est, de election. Item illi qui sine titulo sunt, & causa possidendi, l. nulla, l. nec vlla, §. omnibus, de acquir. possess. si possessionem nanciscantur beneficii ante collationem, *Panormitan. in c. cum iam dudum, per illam text. de prebendis, c. ne sede vacante, c. pastoralis, de priuileg. vel post collationem, propria auctoritate alio possidete, possessionem capiant, c. ad aures, de excessibus prelator. c. cum qui, de preben. in 6. can. pl. ut. 16. quest. 6. l. si ex stipulatione, de acquirend. ver. domin. de Selua. tract. de benefic. per 39. 15. Mandatum enim collatoris est expectandum, cap. 2. ne sede vacante, cap. cum venissent, de restitu. spolia. & quidam auctoritatem & mandatum ipsam collationem & institutionem interpretantur, *Panormitan. & alii in cap. cum iam dudum, de prebendis. Felinus, in cap. in nostra, de rescrip. in c. venientes, de accusatio. Quibus addere possumus alias intrusionis species, quas tradit *Felinus, in d. c. in nostra, de Rebuff. in §. 1. de pacif. posse. in ver. violentos, in concord. in quibus si per iudicem ademptio vi fiat, non dicitur iniusta vis, nec metus ille resignationem rescinder. Similiter neque vis illegitima illata post renuntiationem rescindet actum priorem legitimum & liberum, *Lopus, allega. 23. vel si, post renuntiationem vi metue factam, purgata vis metus fuerint, vt potest si facto spoliacionis, & restitutioni pacto renuntiauerit, vel iamento, gloss. in cap. super hoc, in verbo resignationis, de renuntiat. *Rota, decisio sexagesimo octauo, incipien nota quod post spoliacionem, tit. de renuntiat. in antiquis, quamquam non valeat renuntiatio beneficii facta post spoliacionem, c. sollicit. de restitu. spolia. & tamen**********

restitutioni spontanea renuntiare potest, *Rota, decis. 68. § 4. 2. incip. nota quod si spoliatu. sit. de renuntiat. in antiq. § decis. 326. incip. nota quod existenti in possessione, in antiq. & inuoluntate seruabitur iuramentum, aut sacramenta perberum, si aduers. vendit. § Debet etiam esse a simonia libera renuntiatio, c. super hoc, § ibi glos. in verb. pecunia, de renuntia. Nam semper probata simonia, priuat beneficio, siue publica, siue occulta sit, simoniacum possessorem ipso iure. Proinde beneficium poterit ita obtentum vel resignatum, impetrari vt vacans ipso iure: & postea poterit probari simonia, *Rebuff. 3. parte Prax. benef. de simo. in permutation. numer. 11.* Et quamuis collatio ex causa illa resignationis simoniaca nõ valeat: tamen qui resignauit, non potest illud beneficium repetere, nec ille qui simoniace adeptus est retinere, *idem vbi s. nume. 2. glos. § Doctor. in cap. constitutus, de trans. Gnd. Papa. consil. 172. frater Hugo & c. § Dehinc ¶ sine dolo debet esse renuntiatio, d. c. super hoc, de renuntiat. quia in omnibus, & in causis potissimum beneficiabilibus, bona fides interuenire debet, c. cum dilectus, de elect. & liber consensus in resignatione exigitur, d. c. super hoc. Cui obicitur ¶ vis & metus, ita & dolo. *l. mulier. § si meum, quod met. cau. § Intu- per obferuare oportet in resignationibus, regulas cæcellariæ Romanæ & curiæ duas. Altera est, de infirmis resignantibus, Reg. 18. Altera de publicandis resignationibus, Reg. cancellar. 34. de qua supra diximus, dum egimus de modis legitimis dandi beneficia, dumque palam dari debere probauimus. Igitur de priori nunc tantum. ¶ Prior ¶ statuit, vt collatio facta in vim resignationis, vel resignatio facta in fauorem non valeat, nisi resignans in infirmitate constitutus superuixerit per 20. dies, d. reg. cancel. 18. § ibi glo. facit cap. 2. de renuntiat. in 6. Guillel. Bened. in repet. c. Raynuntius, in verb. in extremis positus, num. 26. de testa. Explicat hanc regulam. *Rebuffus in 3. par. Prax. benef. tit. de regu. de infir. resign. § Gomef. explicat per 41. questiones.* Ne ecclesiasticis facultatibus quis abutatur, & ne cum instare vitæ periculum arbitrat, audeat veluti testamentum aut iure testamenti, sanctuarium Dei transferre, ca. 1. de preb. can. perique, § q. 1. Item ne per huiusmodi resignationes, ordinariorum ius, vel expectantium beneficia fraudentur. Cur autem in hac regula 20. dies potius, quam plures vel pauciores adiciuntur, disputat *Gomef. in regulam de infirmis resign. quest. 25.* Numerandusq; dies 20. a die præstiti consensus per resignantem supplicatione signata, in § 31. Et quomodo de momento in momentum dies computandi, § 37. § glos. antiq. in illam reg. 18. cancell. Et *Rebuffus in eadem 10. in 3. part. Prax. benef.* Et hanc regulam fuisse probat *Gomef. in locum habere in renuntiatione facta papatus per summum pontificem, Gomef. q. 1. Item in cardinalibus, quest. 3. & eorum familiaribus, questio. 4. in exemptis ab ordinariis, quest. 5. in fœminis regularibus habentibus dignitates collatiuas, quest. 5. Item in commendis perpetuis, non autem in temporali- bus ciuratis, quest. 13. & in infirmo qui renuntiauit iuri suo quæsito in beneficio, vi aliquid gratia, quest. 18. & in renuntiatione ex causa permutationis, idem q. 19. Dubitat & de resignatione facta cum retentione fructuum, quest. 20. Afferit autem & in beneficiis patrimonialibus, quæ perpetuo dantur in titulum, q. 21. § 23. At non habet locum in Imperatore, qui renuntiauit imperio ex consensu electorum, *Gomef. docet quest. 2. in hanc regulam de infirm. resign. nec in senibus renuntiantibus, idem q. 7. in intransibus mare, & renuntiantibus metu tempestatis, idem q. 8. nec in peste infectis, quest. 9. in infirmis vulnere non lethali, idem q. 11. glos. antiq. in regul. cancel. 18. & in eo qui sanus erat tempore renuntiationis & consensus summ. pontif. quamuis postea fuerit infirmus mortuus intra 20. dies, idem *Gomef. eod. q. 12.* Item nec in beneficiis consistorialibus, id est, quæ conceduntur per resignationem in consistorio Papæ, quest. 14. nec in beneficio vnico, quest. 15. nec in translationibus pensionum, § 16. vel in eiuratione beneficii patronati cum licentia patroni, § 17. Nec in officiis curiæ Romanæ, potissimum secularibus, quæ teneri possunt ab vxorem habentibus, & in aliis quibuscunq; mixtis cum spiritualibus, quest. 22. ¶ In ¶ Gallia, in officiis profanis renuntiat inter manus regis, qui renuntiat debet superuivere per 40. dies: vnde quando officii regii admittitur renuntiatio, solet rex in literis excipere, dummodo resignans infirmus non sit, & vinat per quadraginta dies, in *decis. Frã. cis. Mar. 284. in 1. parte. Rebuff. in reg. de infir. gl. 5. in 3. part. Prax. benef. Receptum tamen est in Gallia eam regulam de viginii diebus seu de infirmis: locum habere in beneficiis & officiis ecclesiasticis collatis a rege iure suo, *Papæ Rbapto. lib. 3. arest. tit. 2. arest. § 2. ¶ At ¶ inter omnes quoque conuenit tandem regulam illam non habere locum in resignatione facta coram ordinario:*******

quia coram eo nõ fit resignatio in fauorem, & ipse liber in conferendo est, vt ei cui conferre rogatus est, vel illi possit concedere: quod non habet locum in renuntiatione, quæ coram summo pontif. fit in fauorem, & non alias. Et sic est necessaria & conditionalis, & ita iudicatum, *idem vbi s. arest. 1. tit. 2. lib. 1.* quamuis in cõtraria sit sententia *Gomef. in d. reg. de infir. q. 16. & alii. ¶ Quando intra 20. dies resignans moritur ex eadem infirmitate, quamvis 10. vere vacet beneficium per resignationem post impetrationem, alioquin collatio nulla de beneficio non vacante, c. 1. § 2. c. cum nostris, de concess. preb. ob eam mortem nullam: tamen censetur vacare per obitum, vt resignatio habeatur pro non facta, *gl. in Clem. 1. de immunita. eccles. Gomef. in d. regulam de infir. resign. q. 30.* Neq; per clausulas generales, vt illa, vel alias quouis modo vacet positas in supplicatione resignationis mortui infra 20. dies, comprehenditur iste modus vacationis per obitum ficte inductus, per dictam regulam de infirmis, quia prædicta resignatio hic annullatur, vt late docet *Gomef. in eod. q. 34.* Receptum est tamen summ. pontif. posse huic regulæ de infirmis derogare, & legatum cum potestate derogandi creatum, si modo expresse derogeret, *idem in d. regu. q. 59. § fin. Rebuff. in illam reg. glos. 2. num. 24. § 25. § in §. præfatig. ordinariis, in verb. vacare, de colla. in concord. Et ita placitis lupremarum curarum ratum est, *Pap. lib. 3. arest. tit. 2. arest. 3.***

De Vacatione per mortem titularii. Cap. 19.

1 Vacat beneficium ipso iure per mortem.  
RECTE ¶ etiam beneficium dicitur vacare iure & facto, per mortem vltimi possessoris veri titularii. Nam beneficia tantum conceduntur ad vitam vtenda, vel fruenda, & regenda, vt docuimus in fine tituli beneficii, nec de his disponi potest, vel iure hereditatis constitui, c. 1. de preb. Mors separat corpus & animam, l. si mater, C. de instituti. & substit. & hæc est mors naturalis, de qua hic intelligimus, quæ non continet civilem, sicut nec in aliis beneficiorum questionibus, *glos. in c. susceptum, in verb. non morte, de rescrip. in 6. & in c. quamuis, in 1. de prebend. in 6.* Et cum mors omnia soluat, § deinceps, in amb. de nupt. colla. 10. soluet & ius, vltus, vel vltus fructus beneficii in beneficio, c. 2. § c. fin. de loca. c. si ne prela. vic. suas, *Clem. 1. de reb. eccles. non alie. morte eius: vt in vltus fructu alterius generis receptum est, § finitur, de vltus fruct. 1. 3. § si quib. mod. vltus fr. amit.*

De Beneficio litigioso. Cap. 20.

- 1 Beneficium litigiosum quod dicatur.
- 2 Beneficiorum ius de possessorio aut petitorio.
- 3 Beneficiorum possessio & titulus coram iudicibus secularibus in Gallia tractatur: contra iure canonico.
- 4 Vnionis beneficii controuersia agitur coram iudice regio in Gallia.
- 5 Possessoris iudicii pro beneficiorum litibus methodus.
- 6 Dilaciones quor danda in iudicio possessionis beneficiorum.
- 7 Possessorii due pronisiones, vindictia seu recreantia, & sequestratio.

Superiora ¶ pertinent ad beneficia, quæ cuiusque dici possunt, vel nullius sunt: nempe ad beneficia iuste possessa, vel vacantia. Postrema nunc his adicienda est consideratio, personarum possidentium beneficia, de quibus incertum aliquandiu est, num vere possideantur, an vero iniuste, an num vacent. Ea erunt litigiosa, controuersia coram iudice mota, postquam a iudice competentis citatio emanauit, & ad aduerfarij citatij peruenit, vel per eum factum est quo minus ad notitiam perueniret: dum in citatione talia sunt expressa, per quæ plene possit instrui, de quibus in iudicio conuenitur, *Clem. 2. ut lit. pendens. c. non potest, de procur. e. ut circa, de electio. in 6. c. procurator, eod. Clem. causam, de electio. cum similib. ¶ Porro ¶ iudicium omne & controuersia beneficiorum vel possessorum respicit, vel petitorium, c. fin. de indic. tit. de caus. possess. & propriet. Iudices vtriusque idonei iure canonico pontifices sunt, seu episcopi ordinarii, c. 3. Et tot. tit. de for. com. et. de iudi. ¶ In ¶ Gallia tamen magistratus regii de his litibus, vbi de possessorio seu interdicto retinendæ, seu maintainue ou complain- te, & recuperandæ cognoscunt, *Guid. Pap. decis. 1. disputant inter. in c. fin. de iudic. Cardinal. Zabarel. in Clem. dispensiosam, de iudic. § 1. de caus. in pragm. sanct. quamuis Fernandus hoc durum satis & usurpatum existit, et, multis rationibus, *Bereng. Fernan. in repet. §. nihil commune, l. naturaliter, de acquir. possess. in 5. præfat. nu. 3. Quas tamen***